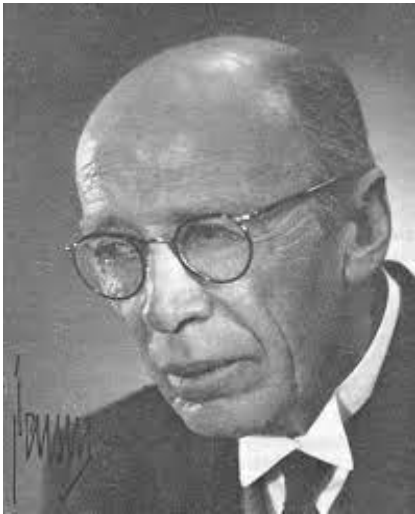

KRISTINUSKO JA FARISEUKSET II

Väinö Hotti

(nettikuva)
HUGO ODEBERG
 7.5.1898 – 22.12.1973

"Totisesti, totisesti minä sanon sinulle: joka ei synny uudesti, ylhäältä, se ei voi nähdä Jumalan valtakuntaa" (Joh.3:3).

(nettikuva)

Hugo Odeberg, KRISTINUSKO JA FARISEUKSET, Suomen Raamattuopiston Kustannus Oy, 1943, 4. painos 1980, s.93. - Väliotsikot ja teh. VHn

Kirjan tarkoitus

*"Ei ole siis kysymys välien selvittelystä Israelin farisealaisuuden eikä varsinkaan juutalaisuuden **vaan kristillisessä kirkossa olevan farisealaisen hapatuksen kanssa, josta Jeesus on varoittanut ja jolta hän on halunnut seurakuntansa varjella**" (emt. s.11).*

Tavoitteet korkealla - Jumalan lapsia

"On kysymys juutalaisista, jotka hurskaudellaan ja lain noudattamisellaan tarkoittavat täyttä totta. He ovat ihmisiä, joilla on mitä korkeimmat eettiset ihanteet ja jotka tekevät totta moraalisisista vaatimuksistaan ja uskostaan" (41).

*"He olivat itse vakuuttuneita, että kaikki heidän ajatuksensa ja tekonsa keskittyivät siihen, että **he olivat Jumalan lapsia ja osoittautuivat Jumalan lapsiksi**, joita heidän isänsäkin olivat. Siksi he sanoivat: **"Me emme ole aviorikoksesta syntyneitä; meillä on yksi Isä Jumala."** (8:41)" (43).*

Jeesus – fariseukset

"Jeesuksen ja fariseusten välinen vastakkaisuus syvimmältään aiheutuu fariseusten vakaasta pyrkimyksestä löytää totuus ja toteuttaa korkeimmat eettiset ihanteet" (46).

*”Jeesus piti välttämättömänä osoittaa näille ihmisille, että hänen ja heidän katso-
mustensa välillä oli **sovittamaton vastakkaisuus** eikä hän voinut hyväksyä heitä
oppilaiskseen” (46).*

Kristillisyyden ja farisealaisuuden ero

*”Farisealaisuus sanoo: Ihmisen pitää tahtoa hyvää, ja hän voi tehdä hyvää. Siitä,
joka tahtoo hyvää ja yrittää tehdä hyvää, tulee hyvä ja oikeamielinen ihminen.
Kristillinen etiikka sitä vastoin perustuu näkemykseen ihmisen todellisesta
olemuksesta ja sanoo: Luonnostaan ihminen ei voi tahtoa eikä tehdä hyvää. Jos hän
kohdistaa tahtonsa ja pyrkimyksensä hyvään, hän tosiasiasissa joutuu pyrkimään
kohti pahaa. Joka yrittää tehdä hyvää, joutuu tekemään pahaa, sillä **huono puu ei
voi tuottaa hyvää hedelmää**. Paha ihminen on huono puu ja jää sellaiseksi, vaikka
hän itse tahtookin tuottaa hyvää hedelmää ja luulee pystyvänsä siihen” (47).*

Kristillinen käsitys

*”Kristillinen käsitys taas on, että ihmisellä luonnollisessa tilassaan on vapaus valita
eri toimintatapojen välillä ja myös kyky suorittaa valitsemansa teot, mutta hän ei voi
valita hyvää eikä koskaan voi, minkä toimintatavan hän valitseekin, aikaansaada
hyvää, **niin kauan kuin hän on ”vanha ihminen”**. Jos ihminen siis haluaa hyvää,
hänen täytyy, niin kauan kun hän ei ole tullut uudeksi luomukseksi eikä ole saanut
uutta elämää, todellisuudessa tahtoa pahaa...Uudeksi luomukseksi tullut kristitty
havaitsee, että se, minkä hän oli luullut olevan hyvää, oli itse asiassa paha.
Vanhassa tilassa ihmisen tahto voi kohdistua vain pahaan” (51).*

*”Vaikka hän päättää tehdä Jumalan tekoja, hän ei tule erotetuksi aikaisemmasta
yhteydestään eikä siirretyksi Jumalan maailmaan, vaan **hän jää tekoineen perkeleen
maailmaan**. Sen päättäväisyyden ja tarmon, jolla vanhurskas luulee tekevänsä
hyvää, täytyy välttämättä koitua vain pahan, perkeleen, hyväksi. Hän joutuu siis
välttämättä, kuten Jeesus sanoo, tekemään perkeleen tekoja” (51, 52).*

Kristillisyyden muuttuu farisealaisuudeksi

*”Ellei kristillisyydessä enää ymmärretä, ettei ihminen itsessään voi tahtoa eikä tehdä
hyvää eikä kuulla Jumalan ääntä, **se on muuttunut farisealaisuudeksi ja lakannut
olemasta kristillisyyttä**. Tämä näkemys perustavasti ja sovittamattomasti
erottaa farisealaisuuden ja kristinuskon toisistaan” (52).*

Tuomitsee teeskentelyn

*”Kyllin voimakkaasti ei voida korostaa, etteivät fariseukset luokkana ja ihmisryhmä-
nä myöskään käytännössä suinkaan olleet tietoisia teeskentelijöitä...Kaikkein*

epäoikeutetuinta onkin syyttää fariseuksia ulkokultaisuudesta sanan nykyisessä merkityksessä. Tuskin kukaan nykyajan kristitty voi kerskata sellaisesta uskonnollisen ja moraalisen pyrkimyksensä voimasta kuin fariseuksella tavallisesti oli” (54).

Näyttelijä

”Mitä tekee ihminen, joka kuuluu tiettyihin yhteyksiin mutta käyttäytyy kuin kuuluisi toisiin yhteyksiin? Hän yrittää olla jotakin sellaista, mitä hän ei ole ja miksi hän ei voi tulla pysyessään sinä mikä hän on. Hän näyttelee toista kuin hän on. Teeskentelijä (hypokrites UT:ssa) tarkoittaa todellisuudessa myös näyttelijää, sellaista, joka yrittää eläytyä henkilöön, joka hän ei itse ole” (54,55).

Uusi luomus

”Kristillisen peruskäsityksen mukaan ihminen sitä vastoin voi tahtoa hyvää ja noudattaa Jumalan tahtoa vain sillä edellytyksellä, että hänestä on tullut uusi luomus eli uusi ihminen, että hän on siirtynyt aikaisemmista yhteyksistään uusiin yhteyksiin ja uudestisyntynyt Hengestä” (55).

Mieletön näkemys

”Farisealaiselle ajattelutavalle tämä kristillinen näkemys on täysin käsittämätön ja suorastaan mieletön. On ilmeistä, ettei ihminen, joka seuraa farisealaisia periaatteita ja ottaa tehtäväkseen tulla vanhurskaaksi, voi tunnustaa tai vastaanottaa Jumalan Poikaa, niin kauan kuin hän jatkaa vanhurskaana olemistaan. Vanhurskas ei koskaan voi tulla pelastetuksi tai vapahdetuksi niin kauan kuin hän on vanhurskas. Hänen täytyy ensiksi joutua nollapisteeseen ja tulla syntiseksi” (55,56).

Jeesuksen tuomio

”Te olette tästä maailmasta, minä en ole tästä maailmasta. Te tuomitsette lihan mukaan; minä en tuomitse ketään. Te teette isänne tekoja. Te olette isästä perkeleestä, ja isänne himoja te tahdotte noudattaa.” (Joh 8:15,23,44.) (62).

Syntiinlankeemuskertomus

”Farisealaiset opettajat katsovatkin syntiinlankeemuskertomuksen vain tyypilliseksi esimerkiksi siitä tottelemattomuudesta Jumalaa kohtaan, johon ihminen joissain olosuhteissa voi syyllistyä. Puhutaan pahoista vieteistä, jotka ihmisessä vastustavat hyviä viettejä hänen maallisen elämänsä aikana. Mutta nämä pahat vietit voivat vain väliaikaisesti pimentää sielun puhtautta, mutta eivät koskaan sammuttaa sitä. Niin pian kuin ihminen, jonka viat ovat saattaneet tämän kipinän himmenemään, kääntyy ja lähtee oikealle tielle, on henki hänen käytettävissään” (63).

Ihminen – Jumalan kuva

*”Koko ihmisessä (sellaisena kuin hän luotuna on) ei ole mitään epäpuhdasta; hän on puhdas.” Ihminen on luotu Jumalan kuvaksi...**Juutalaisuus hylkää perisyntin samoin kuin ruumiin epäpuhtauden aatteen**” (64, 67).*

Ihmisten kiitos

*”Alkukristillisestä näkökulmasta katsottuna sen, joka on vanhurskas olematta ”uusi luomus” tai astumatta uuteen elämään, **täytyy kuitenkin välttämättä joutua harjoittamaan vanhurskauttaan ihmisten edessä**, että he näkisivät hänet, vaikkei hän periaatteessa tätä tahdokaan ja tuomitsee tämän asenteen” (72).*

”Tästä pyrkimyksestä olla toisten esikuva seuraa varmasti teeskentelyä. Kun ihminen pyrkii olemaan hyvä esimerkki, siitä seuraa välttämättä, että huomio kiintyy siihen, mitä ihmiset sanovat ja miten he käsittävät hänen toimintansa ja arvostelevat sitä” (72).

”Olemalla alituisesti tarkka ihmisten arvostelusta ja arvioimalla toimintaansa ulkonaisin mittapuuin ihminen joutuu vähitellen menettämään kaikki mahdollisuudet todella hyvästä sydäimestä tulevaan, välittömään toimintaan” (73,74).

Fariseusten arvostelun kohteena

*”Todella hyvä ihminen joutunee ulkonaisissa asioissa sen sijaan käyttäytymään siten, että farisealaismielisten on välttämättä moitittava hänen elämäntapaansa. Moitivathan fariseukset terävästi myös Jeesuksen elämäntapaa ja esiintymistä. **”Katso syömäriä ja viininjuojaa, publikaanien ja syntisten ystävää.”** (Matt 11:19; Luuk 7:34). (74).*

*”Paavali kiistää, että sielullisella ihmisellä olisi kyky käsittää Jumala ja Jumalan tahto ja yleensä erottaa oikea väärästä (1 Kor 2: 14-16). Siksi hän voi sanoa, että se, joka muuttuu niin, että saa uuden elämän, voi tutkia, **”mikä on Jumalan tahto, mikä hyvää ja otollista ja täydellistä”** (Room 12:2)” (74,75).*

Aarre saviastiassa

”Sitä joka on ”maailman valkeus”, eivät ihmiset usein pidä lainkaan vanhurskaana, ehkä pääasiassa siksi, etteivät ”vanhurskaat” mitenkään kelpuuta häntä omaan joukkoonsa. Mutta jokin hänessä vaikuttaa kohottavasti muihin ihmisiin, saa heidät iloisiksi ja vahvistaa heitä heidän tarkkaillessaan häntä...kuitenkin jo tämän ihmisen olemassaolo suuntaa ajatukset Jumalaan ja antaa tarkkailijan tuntea, että elämässä on sentään jotain hyvää ja pyhää ja korkeaa. Mutta jokainen tällaista ihmistä

*katsелеva on täysin selvillä siitä, ettei tällä itsellään ole aavistustakaan vaikutuksesta, jonka hän tekee hyvään suuntaan, ja **ettei hän hiukkaakaan ponnistele esitelläkseen ihmisille "valkeuttaan"...** Tällainen ihminen on itse täysin tyhjäksi kulunut eikä voi valaista millään omallaan. Hänestä näkyvä esikuva on "Kristus hänessä" (1 Kor 11:1; vrt. Gal 2:20)" (78,79).*

Ylivoimainen yritys

"Kun "vanha ihminen" tahtoo tehdä hyvää tulematta ensin uudeksi ihmiseksi ja luulee juuri hyvää tekemällä tulevansa uudeksi ihmiseksi, hän väistämättä joutuu kaikkien hyvien periaatteiden soveltamisessaan nurinkurisiin tuloksiin. Hän joutuu kääntämään eettiset periaatteet vastakohdikseen. Hänen kädessään ne joutuvat palvelemaan vastakohtaansa, paha" (83).

"Kun "vanhurskas" asettaa tavoitteekseen Jumalan tahdon tekemisen, mutta ei synny ensin uudesti eikä herää uuteen elämään, hän ei voi nähdä, mikä on Jumalan tahto. Hän vain vakuuttuu lujasti siitä, että hän palvelee Jumalaa ja on Jumalan lapsi" (83).

Tuomittu epäonnistumaan

"Farisealaisen katsomuksen mukaan ihminen kykenee tekemään oikein eli Jumalan tahdon sen luonnollisen varustuksen perusteella, jonka hän on saanut Jumalalta. Alkukristillinen katsomus on, että ihmiselle täytyy tapahtua sisäinen muutos, uudestiluominen, hänen on saatava uusi elämä. Alkukristillinen käsitys on tiivistettynä esim. seuraavissa sanoissa: "Ei saata hyvä puu kasvaa huonoja hedelmiä eikä huono puu hyviä hedelmiä." (Matt 7:18) "Joka ei synny uudesti ylhäältä, se ei voi nähdä Jumalan valtakuntaa." (Joh 3:3). "Jos joku on Kristuksessa, hän on uusi luomus; se, mikä on vanhaa, on kadonnut, katso, uusi on sijaan tullut." (2 Kor 5:17)" (85).

Uusi elämäntapa ei riitä

*"Elämäntavan muuttamista voidaan verrata eläimen opettamiseen, niin että se luontonsa tai vaistonsa mukaisen käyttäytymisen sijasta saadaan käyttäytymään ja menettelemään ihmisen tavoin. Uutta elämää olisi silloin se, että eläin saisi todellisen ihmisen ymmärryksen, hengen ja elämän ja tulisi ihmiseksi... **Vanhasta ihmisestä puuttuu alkukristillisen käsityksen mukaan jotain yhtä olennaista kuin eläimeltä ihmiseen verrattuna**" (86,87).*